

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 27. avgusta 1903.

Štev. 35.

Resnična dogodba — ne bajka!

Iz Velikovca.

Človek bi ne verjel, pa je vendarle žalostna resnica, da na našem okrajnem sodišču ni nobenega sodnika, ki bi slovensko vsaj za silo znal. To se je 21. t. m. uradno konstatiralo in se torej ne bo dalo nikdar več utajiti. Ta dan bi se morala na našem sodišču neka sporna razprava vršiti, v koji je kot toženec nastopal nek tukajšen odličen Slovenec s svojim zastopnikom, odvetnikom g. dr. Brejc-em iz Celovca. Ker je bila tožba nemška, se je razprava otvorila v nemškem jeziku, ko pa je g. dr. Brejc hotel odgovor na tožbo podati v slovenskem jeziku in je zahteval tudi slovensko protokoliranje svojih navedb, izjavil je obravnavajoči sodnik g. Martinak, da on tega jezika ne razume in poudarjal, da je tožba nemški sestavljena, iz česar naj bi menda sledilo, da mora tudi razprava biti nemška.

G. dr. Brejc pa je okličejoč se na prakso, ki se je na podlagi istih zakonov in naredb drugod po Slovenskem udomačila, vstrajal pri svoji zahtevi, vsled česar se je moralo razprava preložiti v ta namen, da bo deželno sodišče določilo drugo sodišče za to razpravo. V razpravnem zapisniku pa je sodnik sam uradno konstatiral, da na sodišču ni nobenega sodnika, ki bi slovensko znal!

Kaj-ne, to so res čedne jezikovne razmerne tu pri nas! Pa naj še kdo reče, da imamo kak resen vzrok, tožiti nad dvojno mero, ki se z njo pri nas enakopravnost deli! Naši slovenskega denarja lačni hajlovi se seveda od jeze penijo nad „predrznostjo“ slovenskega odvetnika, dajemo jim pa dober svet, da naj nikar preveč ne kašljajo, ker bi se sicer prezkodaj izbljuvali, in bi jim od njih „nemške jeze“ nič ne ostalo — za bodoče enake slučaje! Kajti v sedaj začrtani smeri moramo iti naprej dosledno in neizprosno; z delegacijami se ne bo dalo dolgo opravljati, temmanj ker bi znala vsled delegacij naraščajoče pravne stroške končno morda država trpeti, — denarja pa država rada od sebe ne da — rajši nam bo dala jezikovno zmazne uradnike. Druzega pa ne zahtevamo ne!

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Podlistek.

Kolera.

Veliko razburjenje je vladalo v mestu Cigora. Glas o koleri se je razširil po bliskovo po vseh glavnih in tudi zakotnih ulicah, ljudstvo je letalo po trgu kakor brez glave. Fijakarska kljuseta so nervozno privzdigovala ušesa, kakor bi slutila bližajočo se nesrečo. V mestnem vrtu so se pogovarjali razni ljudje o koleri, med njimi tudi čuvaj Pepi, kateri je vedel posebno veliko povedati o tej čudni bolezni.

„Kolera“, dejal je, „tamtarata“, to vam je pravi hudir. Človek postane kar suh in posebno grlo; seveda je to ena najhujših bolezní, kar si jih more človek misliti. Veste, jaz sem jo že večkrat imel, posebno ko sem bil pri „zibenundfircgarjih“; takrat me je davila in davila, in vse grlo se mi je bilo izsušilo.“

Vsi so se čudili taki učenosti. Celo slušateljci mestne visokošole so občudovali globoko in temeljito znanje njegovo. Filozof Kokodajs, ki je študiral že dvajset semestrov, je celo dejal, da se dá ta razlaga primerjati z razlagami cerkvenih očetov in sedmih grških modrijanov.

Tudi po gostilnah ni bilo boljše. Povsod razburjenost! Poglejmo v gostilno gospoda Petelinčka. Tam v kotu sedé štirje visokošolci; vsi so preplašeni, kajti medicinci so in sedaj jih čaka naloga reševati ubogo človeštvo iz rok krute smrti.

„Hm, prav hudirjeva bode; profesor Kéfo že ves teden nekaj godrnja o bacilih in bakterijah, jaz

Kaj je papež svetu?

Ko je bivši papež Leon XIII. na smrt obolel, se je moglo videti, koliko veljave ima papež na svetu. Vsi časniki so pisali o njem, cesarji in kralji so izražali svoje sočutje, in ko je umrl, pisal in govoril mu je ves svet častne nagrobnice. Kaj pa je torej papež, da se ves svet zanj toliko briga? Prvi namestnik Kristusov bil je sv. Peter, ribič iz Galileje, brez premoženja, brez učenosti, a oborožen s čudodelno močjo. Za njim sledi cela vrsta svetih mučnikov na Petrovem prestolu, dokler cerkvi ni zasijala svoboda pod vladjo cesarja Konstantina. Prišla je svoboda, a s svobodo vred tudi razne zmote, ki so bile cerkvi bolj nevarne, kakor preganjanje poganov. Kri mučnikov cerkve ni potapljala, da pa je verska zmota Ariancev v četrtem stoletju cerkev skoraj vso poplavila. Papež v Rimu bil je steber prave vere; njega so se oklepali škofje, pri njem iskali resnice v raznih dvomih.

Cesarji so se preselili iz Rima, na Laško pridrevli so barbari kakor pogubna toča, Vandali, Goti in druga nemška plemena. Težko je nam predstaviti si žalostni položaj Rimske države v ti dobi. Tedaj ji je bil papež (Gregor I.) krušni oče, bil ji je angelj varuh (Leon I.). Barbariskim národom na severu pošiljali so misijonarjev učenikov, da jih olikajo, da jih učé delati in moliti in biti srečnim. Kdo zapopade blagor civilizovanega življenja v primerju z divjostjo? Kdo more ceniti zasluge cerkve, ki nam je civilizacijo prinesla?

Papeži pa niso hoteli biti in niso mogli biti sužnji enega cesarja; oni niso hoteli, da si kak krščanski vladar, kakor n. pr. Karol Veliki, Oton I., Friderik Barbarosa podjarmi ves svet. Oni so hoteli, da se razni národi svobodno združijo v cerkvi, kakor bratje v družini. Ta načrt je ustanavljal krščanske države, in lahko rečemo, da so papeži ustanovniki državnega reda! Od papežev so dobivali cesarji in kralji svoje krone, in papež je varoval vsikdar kronane vladarje kot sinove, da se morejo vzdržati v svoji oblasti, dokler so vladali ljudstvu v prid. In če so vladarji (kakor Henrik IV.) začeli teptati ljudske pravice, bili so papeži (Gregor VII.) oblastni dosti, da so mogli vladarje odstavljati.

Ko je iz vzhoda začela pretiti nevarnost polumesece, klicali so papeži národe v boj, pošiljali so

armade na vzhod v križarskih vojskah, ter so tako najhujšo nevarnost za stoletja odvrnili od Evrope.

In pozneje, ko je Turčin prodril v Evropo, kdo si je najbolj prizadeval, da se ti nevarnosti opomore? Papeži se opominjali, prosili in žrtvovali vse, da se vrši boj zoper Turka. Inocencij XI. žrtvoval je milijone goldinarjev za turško vojsko in njemu se je zahvaliti, da Turki leta 1683. niso prodrli na Dunaj, da se je ohranila Avstrija in Evropa!

Podlaga družabnega redú je krščanski zakon, zakon moža z ženo. Kjerkoli so poganski kralji prejemale Kristusov nauk, so papeži tirjali najpopred pravičnega zakonskega življenja. Luter je za sod vina dovolil saksonskemu vojvodi vzeti v zakon k prvi ženi še drugo; papeži so rajši dali od vere odpasti vso Anglijo, kot da bi v ti reči za las odnehali. In če so kje kralji mislili, da za nje ta red ne velja, grozili so jim papeži, da se izobčijo iz cerkve, če se pohujšanje ne odstrani. Kdo more razumeti, koliko dobrega se je s tem postopanjem storilo za národe, vzlasti pa za slabši ženski spol!

Z Lutrom se prične v Evropi verstvo cepiti, in videti je, kot da bi cerkev bila blizu svojemu propadu. A v drugih kontinentih, v Ameriki, v Aziji se je v obilni meri zopet pridobilo, kar se je tukaj izgubilo.

Kdo zapopade, kaj dandanašnji dobrega prihaja iz krščanskih nauk? Podlaga krščanske vere pa je papež, ki mu je Kristus rekel: Ti si Peter in na to skalo zidam svojo cerkev. Kakor je najprej zemljišče in potem stavba, tako najprej papež, in na njem cerkev.

In kaj dela cerkev na svetu: ona uči mladino čednosti, vzrasle pravičnosti; ona čuva pravico, ona spreobrača grešnike, ona brani slabotne, ona čuva postave, da so pravične, ona ukazuje podanikom, da bodo pokorni vladi, ona opominja vladarje, naj bodo pravični in skrbni varuhi svojih ljudi. Kdo zamore naštetí vse dobrote, ki jih uživamo od cerkve? Cerkev pa vodi in vlada papež, kakor zmagovito vojsko vojskovodja vodi. Kar je oko telesu, kar je armadi vojvoda, je cerkvi papež! Kjer vojvode ni, ni zmage, da bi bilo še toliko vojakov.

se kar bojim“, pravi dijak Kislica, „da se tega vraga ne nalezem kje. Pijem sicer trikrat več kot prej, a vendar človek ni brez skrbij.“

„Ej, gospa Kokoška“, pravijo gospej Petelinčkoví, „menda ga ne bodemo dolgo tako-le smukali. Smrt nas bode pobrala, smrt, in toliko vinca bode še ostalo! Brrr...“

Isti dan je zvedel tudi mestni sluga Hehač o grozni nesreči, ki je pretila mestu. Napotil se je proti večeru k županu Mezetu, ki je takrat slavno vladal mestu Cigora, kakor še nikdo pred, in nikdo po Kristusu.

„Dober večer jim Bog daj, gospod župan“, dejal je, ko je vstopil. „Nekaj važnega imam za nje, gospod župan, in pokorno naznanjam, da pride v kratkem kolera v naše mesto in pomori vse prebivalce, rogato živino in konje.“

„Kaaaj?“ zategnil je župan Meze.

„Je tako. Celo mesto govori o koleri, jaz sem zvedel to še-le danes zjutraj, pa sem si mislil, čemu boš hodil zjutraj h gospodu županu, ko imajo druge opravke; raje pojdi lepo zvečer.“

„Sedaj je dobro. Le pojdi nazaj; jutri pridi zgodaj k meni, da ti dam naročila.“

Gospod Meze je ostal sam. „Hm, hm, kolera! Huda bolezen — iz česa že nastaja? — A, iz gnjilega in nezrelega sadja — pa tudi od drugod lahko pride — a pa ne, če to uničimo, smo dobri — tako — ne nekaj drugače — da pač tako je dejal tudi profesor Kéfo in on se razume na take stvari. — Dá, jutri moramo imeti sejo.“

Komaj se je drugo jutro vzbudil, ga je že čakal sluga Hehač in sprejel od njega povabilne listke za vse starešine in tudi za profesorja Kéfota

in mestnega fizika Kulona, ki je bil takrat posebno na glasu in predaval je tudi na univerzi po trikrat na teden o — žveplu.

Potem se je odpravil gospod župan v občinsko hišo. Ni mu bilo treba dolgo čakati. Prišli so vsi in možato posedli po stoleh.

„Gospoda moja“, otvoril je župan sejo, „velika nevarnost preti našemu mestu. Kolera se bliža hitrih korakov in jaz mislim, da je treba sedaj hitro posegniti vmes, sicer nas vse podavi, in gorje potem kraju in deželi. Sinoči sem bil sicer mnenja, da bi mesto obzidali, a ker dandanes s „kanoni“ lahko vsakdo zidovje podere, sem se odločil, da zatremo to bolezen na drug način. Bolezen ta pride namreč iz sadja, in sicer gnjilega in nezrelega, a tudi v zdravem sadju lahko tiči. Pozivljam vas torej, da odločite danes, da se ne sme več prodajati sadja na našem trgu, in da ga tudi nikdo ne sme jesti, ker sicer zapade kazni treh — ne, da se bodo bolj bali, recimo štirih šmarnih petic. Prosim sedaj če ima še kdo kaj opomniti!“

In vzdignil se je profesor Kéfo: „Dober in zares pomenljiv za napredek našega mesta se mi zdi sklep našega gospoda župana, a jaz bi ga razširil še na druge stvari in ne samo na sadje. Kakor mi je znano, so bacili tudi v kruhu in drugih jestvinah, torej predlagam, da se povsod pazi na red in snago in da se določi za to posebna komisija.“

Predlog sprejet. V komisijo so bili voljeni sledeči gospodje: Župan sam, oba izvedenca in dva starešine. Koj po kosilu so začeli svoj plodonosni posel. Stopali so svečano po mestnih ulicah, za njimi sluga z občinskim košem.

In cerkev, mar se ima danes še s kom boriti, ali nima vso oblast v rokah? Tako čujemo trditi sovražnike. Da, katoliška cerkev se ima boriti proti hudim nasprotnikom, proti pogubnim naukom novejšje dōbe. In kateri so ti nauki?

Reformacija se je bacila zoper vero katoliško, zavrгла je papeža glavarja, zavrгла deloma zakramente, zavrгла dobra dela, zavrгла konečno tudi vero v Kristusa Boga.

V naši dōbi pa se nasprotniki ne zaletavajo več v vero, marveč v moralo, to je v nauke, ki naj ljudstvo učé pošteno živeti. Kaj pa torej učé nasprotniki vere? En zgled: Nek protestantski profesor piše: „Iščite božje kraljestvo in njegovo pravičnost, se pravi pri katoličanih, iščite rimsko cerkev in njeno pravico. Bogu dopadljivo ravnanje se pravi delati rimsko-katoliško. Katoličan je nraven (sittlich), če cerkev uboga. Postava npravnega delovanja je torej zunaj človeka, pri katoličanu je volja podvržena tuji postavi. Dobro dela po katoliških načelih, kdor poleg božjih zapovedij tudi cerkvene izpolnjuje, in sicer dela posredno ali neposredno v blagor cerkve. Dobro dela (pri katoličanih) vladar, ki gre v boj za katoliško stvar, ki zida katoliške cerkve in šole, ki drugoverce priganja v katoliško cerkev. Dobro dela bogatin, ki cerkvi daruje premoženje, vsako volilo za cerkev je dobro delo. Dobro delo je častiti duhovnika in množiti njegov vpliv. Npravnost rimskih katolikov obstoji v tem, da nimajo svoje volje in tako postane katolicizem — nenraven (unsittlich)“. (Dr. Tschackert, Evangelische Polemik, Gotha 1885, str. 164.)

Dragi „Mirovi“ bralec: le-ta lepi peklenški nauk ti ne bo dosti razumljiv, a moramo te na-nj opozoriti. Ta nauk se predava dijakom na univerzah, ta nauk se širi po listih, in manj ko ga ljudje razumejo, bolj se jim zdi verjeten, bolj so ga radovedni.

In kaj pomenijo omenjeni stavki? Oni pomenijo, da moderni svet odklanja vsako pokorščino, odklanja ubogljivost nasproti božjim zapovedim, in odklanja ubogljivost nasproti cerkvi in tudi v svoji blaznosti, da je moralno le to, kar človek opravi po svoji volji, in da je nemoralno, ukloniti se volji drugega!

In nasprotniki spoznajo, kje je temelj katoliškega svetovnega naziranja v Rimu. Tam pri papežu, ki mu je Kristus dal nezmotljivo vladati cerkev, ki mu je Kristus rekel, da bo zavezano v nebesih, kar on zaveže na zemlji, v Rimu papež je temelj vere v avtoriteto! Če bi mogel pasti papež, pal bi na grobove cesarjev in vladarjev, pal bi na razvaline vsega blagra, ki ga človeški rod pozna. Papež je čuvaj zdravih naukov, ki zamorejo osrečiti národe in svet danes potrebuje takega čuvaja! Kakor je nekdaj bilo treba braniti veronauke, tako bo zdaj treba braniti načela krščanske nenravnosti proti luterancem, proti naukom vseučilišč, ki se vsipajo po profesorjih, učiteljih in časnikih vedno globje v ljudstvo. Nenravno pravijo ti ljudje, da je ubogati katerekoli zapovedi! Ali se spominjaš, bralec, kaj je hudič trdil, predno je pal v pekel? „Non serviam!“ Jaz ne bom ubogal! In če bi človeški rod prišel tja, da ne uboga nikomur več, ubogal bo grešnim strankam in svet bi se premenil v pekel.

Prvo so stopili v prodajalnico jestvin, nad katero je visel nadpis:

Peter Griže
Prdaje blagu,
Čev dan za dnarje
Jutre taku.

Ustrašil se je Peter, ker ni pričakoval takih gospodov pod svojo streho. Pa hitro se je ojunačil, natočil vsakemu en „štampri“ brinovca, in gospodje so koj pokazali lepši obraz. To je opazil tudi on in natočil je drugi glažek in tudi tretji.

„Gospod župan, ta je najboljši, kar ga imam. Pa morda bodo še enga“.

„I nu, pa nali!“

Sluga Hehač je potem pregledal prostore in iskal gnjilih ostankov jedil in pijač, a slednjič se je vrnil s praznimi rokami.

Gospod župan je ukazal zapisati v protokol: „Peter Griže, vse v redu; o koleri niti sledu“. Odšli so dalje.

Pek Smukvica jih je že čakal na vratih. Uljudno se je priklonil in pozdravil komisijo. Mestni fizik Kulón je potem hotel videti prostore. Peljal ga je sam gospodar, in ko sta bila sama, zašepetal je gospodu nekaj o mesečnem plačilu za kruh, kar je očitno vplivalo. Nič več ni hotel gospod brskati po predalih in policah, ampak obrnil se je in dejal, da je vse v redu.

Odšli so dalje na mestni trg. Bil je že prazen, le stara babnica je čepela še tam pri košarici z breskvami.

„Ah“, ušlo je vsem iz ust, ko so zapazili sadje in planili so po košarici, kakor lačni volkovi: „V imenu postave, katera nam zapoveduje

A tja ne pridemo. Papež živi med nami — in on je skala, ki je peklenške oblasti ne zmagajo.

P.

Dopisi.

Velikovec. Drugi letošnji shod podružnice svetega Cirila in Metoda za Velikovec in okolico dné 16. t. m. v Št. Štefanu nad Velikovcem se je vkljub zopetni strastni obstrukciji od strani nasprotnikov sijajno zvršil. Obširen dopis prihodnjič.

Dobrlavas. (Republika.) Marsikatera častna služba je za marsikoga pretežavna, da je prenesti ne more. To je občutil tudi naš župan Taurer. Šlo se je za občinski lov. G. župan je imel tukaj svoje nazore in občinski odborniki svoje in niso se mogli zjediniti. Prišlo je do razpora; župan se je čutil osamljenega, spoznal je ali moral spoznati, da mu celo njegovi najožji somišljeniki ne zaupajo preveč — in je odstopil. Občina je zgubila občinskega očeta, pa bila je na drugi strani obilno odškodovana, kajti občinski lov, za katerega se je popred dobivalo le 560 kron, se je sedaj oddal za 1400 kron, gotovo lep dobiček! In občinska krona, za katero se je boril g. Taurer pred tremi leti z vsemi močmi, z grožnjo in z obljubami, katerih še danes ni izpolnil, kako je pač ta krona sicer tako lepa pogledati, pa vendar tako težka, da je še tri leta ni mogel nositi. Zdaj ima pa bivši župan obilo priložnosti premišljevatí minljivost, nehvaležnost in nezaupnost tega sveta!

Dobrlavas. (Petje.) Prav lepo smo obhajali god naše farne cerkve na veliko gospojnico. Mil. g. prošt je daroval infurirano sv. mašo — ljudje pravijo: maša v kroni — in prav imenitno se je pela neka Schöpfova maša. Naši pevci že itak prav dobro pojejo, takrat jim je pa radovoljno pomagala neka gospodičina iz Prage, katere mili glas je res krasen, spremljevanje na gosli je pa oskrbel njen g. oče, ki je tukaj na počitnicah. Hvala jima! — Prav dobro pa že poje tudi naš mladi moški zbor; vsa čast g. organistu! Mladenči, le tako naprej! Ne bo dolgo in imeli boste priložnost večkrat javno nastopiti, kajti najlepša hiša, národni dom bo kmalu dovršen. Tam se bomo videli večkrat v veseli družbi.

Dobrlavas. (Vsak po svoje.) Stvarnik je dal ljudem različne zmožnosti in tako se mora sin g. nadučitelja zahvaliti Bogu za prav močen glas. Predminulo nedeljo se je obhajalo v Kokji žegnanje. Prišli so različni gostje, med njimi tudi nadučiteljev sin, „Dreo-tov Kōrl“, kakor mu pravijo. Popoldne se vrne domači g. kaplan domu. Vse je mirno, kar naenkrat pa se sliši izpod Mežnarjeve lipe gorostasen krik: Heil! Vse je bilo po koncu in je gledalo, kaj se je zgodilo. Nič hudega, samo Dreotov Kōrl je g. kaplana pozdravil. Velika lipa se je menda še drugi dan tresla, kajti bilo je to znamenje, da se bo morala kmalu umakniti nemškemu hrastu. K celi stvari nič ne pridenemo, samo sodbo priprostitih ljudi hočemo povedati. Nekdo mi reče: „Če neki živali prikažemo rdečo ruto, tudi ne zna bolj zatuliti!“ Drugi pravi: „Za ljudmi lajajo navadno znane živali, a Mežnarjev »Lavdon« je bil miren, zato je menda hotel opraviti njegovo nalogo omenjeni gost.“ Priprosta sodba, a menda značilna. Ta mladi gospod se uči že nekaj let na Du-

skrbeti za zdravje občanov, moramo odnesti te škodljive breskve in jih javno pomandrat —“.

Zmagonosno so šli potem nazaj, naravnost k županu, kateri jih je povabil na večerjo. Pilo se je in jedlo, dokler niso bili vsi trdi in nabiti.

„Hola, Urša“, pravi župan svoji ženi, „prinesi gor tiste breskve; menda bodo dobre v vinu“.

Drugi dan so v mestu Cigora zažgali na glavnem trgu koš, v katerem je bilo „okuženo“ sadje, in tako zatrli pretečo koleru — — —

„Gorica.“

Smešničar.

* **Kuhali ali pekli?** V Parizu je pripravljval vojaški duhovnik svoje vojake na sv. izpoved. Poleg drugega jim je govoril o mukah v pekl. Stotnik, ki je to poslušal, a je bil slabovernež, vpraša po pridigi duhovnika: „Velečastiti gospod! Ali se bodo pogubljeni v pekl. kuhali ali pekli?“ — „Gospod stotnik“, odgovori duhovnik čisto mirno, „ne belite si radi tega glave, bodete že videli, kedar pridete tja.“ Nekaj dni kasneje je stotnik klečal pred istim duhovnikom, da se skesano izpove. Resnica pretrese mozg in kosti.

* **Malo nespোরazumljenje.** Baron: „Mojih cigar je od dné do dné manj. Meni se dozdeva —“ Strežaj: „Jaz sem takoj pri nastopu službe vprašal, če mi bo dovoljeno kaditi, in ste mi dovolili; rekli ste le, da ne smem kaditi v hiši.“ — Baron: „Seveda sem dovolil kaditi, pa ne mojih cigar.“ — Strežaj: „I no, za moje pa ni treba vašega dovoljenja.“

naju, pa kakor se vidi, olike je do sedaj še prav malo pridobil, naj se le potrudí! Nahajajo se pri nas ljudje, ki niso istega prepričanja kakor g. kaplan, pa to nič ne dé; vsak človek ima svoje prepričanje in ga sme s poštenimi sredstvi tudi zagovarjati; če bo tako, vsi bomo dobro izhajali. Gotovo pa je, da bo Dreotov Kōrl našel pri nas komaj par, ki mu je enak v takem obnašanju; tretjega ne bo našel, kajti vsi so bolj olikani in se znajo tudi proti političnim nasprotnikom dostojno obnašati.

Galicija. („Košamadina“ na pošti.) V Galiciji prebiva nek gospod, ki ima v svoji hiši tudi pošto in ki večino ljudstva pozdravlja z običajnim „košamadina“. Pride nek popotnik, da bi oddal priporočeno (rekomandirano) pismo. „Košamadina!“ pozdravi ga oni gospod, a popotnik je imel predrznost, govoriti samo slovenski. Košamadina sprejme pismo in določi poštnino. A naš popotnik ga je moral opozoriti, da znaša poštnina za priporočeno pismo navadno le 45 vinarjev, če je težje, a ne 70 vinarjev, kakor je trdil košamadina. To pa je malo pogrelo tega gospoda, posebno ker popotnik ni hotel nemški govoriti, zatorej potegne uro ter pravi: „Pravzaprav je že dvanajst; morate čakati, da pride moj sin, ob 2. uri je zopet uradna ura. Popotniku pa se je mudilo dalje, zatorej vzame pismo ter ga oddá na drugi pošti. Med potoma pa si je mislil: Čudno, pismo se sprejme, se določi porto — na enkrat preteče čas in stranka se odslovi, to pač ni navadno. Če je čas minul, naj se pa pošta zapre; in če ni zaprta, naj se to pové, da sedaj ni uradna ura, da se stranke ne vodijo za nos. Zdelo se je onemu popotniku, da je zaradi tega tako hitro minul čas, ker je trdovratno govoril — slovenski; mogoče bi tedaj vendar le šlo, če bi se ponižal do nemščine. Ali ni tako, gospod Košamadina?

Galicija. („Košamadina“ farba pota.) Veselje vsakega je, pohiteti iz prašnega mesta o gorkem letnem času, tja na planine. Turistika se je zaradi tega jako razvila in storile so se tudi priprave, da se omogoči pot v planine. Pri tem igrajo posebno ulogo kašipoti. Takšen kašipot je bil tudi iz Galicije čez Apače in naprej. Bila je namreč pot zaznamovana z rdečo barvo. Da pa so hodili hribolazci skoz Apače, to je našega gosp. Košamadina grozno ščipalo. On si pa misli: Kaj bodo hodili ljudje skozí Apače, če so tudi zaradi svoje krasne lege obče znane; kaj na tem, če potovalci vidijo marsikaj lepega, kaj na tem, da se vidi v umetniških krogih visoko cenjena podoba v farni cerkvi. Vse to pač tujcev ne more zanimati, naredimo tedaj pot po grmovju in skalovju in mimo Apač naprej. In v svoji bistri glavi sklene g. Košamadina prefarbati ona rdeča znamenja s črno barvo ter jih napraviti po zapuščenem žlebcu. Tako vodi tedaj pot v Apače s črnimi znamenji, kakor bi hotelo to naznanjati, da mora tam vse prav črno izgledati. No, g. Košamadina, vedite, da se hribolazci ne zanimajo samo za Vašo gostilno in potem za pot po grmovju; s tem pač stavite vse potovalce na nizko stopinjo izobrazbe, kakor bi ne imeli nobenega zanimanja za kaj lepega in vzvišenega. Le farbajte smreke in borovce, tja po grmovju, upamo, da bodo ljudje še nadalje hodili skoz Apače. — Tačas pa zdravi ostanite, g. Košamadina!

Tinje. Dné 15. t. m., na Veliko Gospojnico, smo obhajali cerkveno godovanje ali „žegnanje“. Bil je hvala Bogu, lep dan, tako, da se je cerkvena slavnost prav lepo vršila. Ker naša cerkev daleč na okoli slovi kot romarska cerkev, privrelo je veliko število slovenskega ljudstva iz vseh bližnjih krajev, pa tudi nekaj Nemcev je prišlo. Obhoda se je udeležil tudi naš „fajerber“ in godbo so oskrbovali domači godci. Dekleta so nosila velik Marijin kip z oltarjem. Po obhodu je daroval mil. g. prošt pontifikalno sv. mašo. Pevci so svojo nalogo prav častno izvršili ter tako skazali čast Bogu in Devici Mariji, pa tudi razvedrila in zabave nikakor ni primanjkovalo; vsak si je privoščil po svoji zmožnosti kaj boljšega, nekateri še celo preveč; nesreča se nobena ni prigodila. Sedaj sem vam nekaj veselega poročal, imam pa še nekaj drugega, kar je za slovenske Tinje jako žalostno, a za naše nemčurje jako značilno. V torek 18. t. m., na cesarjev rojstni dan, se je darovala ob 8. uri peta sv. maša za našega presvitlega cesarja Franca Jožefa. Učiteljstvo je pripeljalo šolarje v cerkev in bilo polnoštevilno zastopano, kar se sicer redkokrat zgodi! Po maši so zapeli šolarji tudi cesarsko pesem, pa ne mislite, da slovensko, ampak — nemško! To je šlo g. učiteljem iz srca, kar se jim je lahko iz lica čitalo! Prav je, da so tako navdušeni za cesarja. Ali zapomnite si, da je to budalost, če mislite, da ste z nemško himno cesarja bolj počastili, kakor bi ga bili s slovenskim „Bog ohrani, Bog obvari!“ Čemu Slovencem vsiljujete tisto blaženo nemščino vselej in povsod, kjer le morete in si upate! Tudi šolarje ste menda naučili in jim zapovedali, da nemško molijo pred šolo in po šoli! Čemu to? Mi imamo Boga, in

sicer vsi samo enega, ki tudi slovensko razume, in mi imamo cesarja, ki tudi slovenski narod ljubi. Zdrava pamet že veleva človeku, da ohrani, spoštuje in čisla, kar mu je dala in zapustila njegova mati. To je pa v prvi vrsti materin jezik. Psiček laja kakor je lajala njegova mati, ptiček poje in žvrgoli kakor je pela njegova mati; sploh vsaka stvar hvali stvarnika in ga časti, kakor ji je to dal in omogočil Bog, le človek se sramuje materinega jezika. Posebno pri nas Slovencih se nahajajo ljudje, ki sami sebi v skledo pljujejo, ki svoj narod sovražijo in svojo narodnost za minljivo posvetno čast prodajo, ne da bi pomislili, da bodo tudi za to enkrat morali odgovor dajati! Če se zavedate svojega jezika, se prikupite Bogu in lastnemu slovenskemu narodu, če pa zatajite in izdate svoj narod, si nakopljete le jezo in nezaupanje! Bodite uverjeni in prepričani, tudi brez vsiljevanja nemškega jezika in propagande za njega boste ostali učitelji, morda še boljši, ker ne boste imeli toliko izvanučiteljskih opravkov! Nikar pa ne pozabite, da ste na Slovenskem, da so otroci, ki jih poučujete, slovenskega rodu, sinovi in hčere slovenskih kmetov!

Timenica. (Na božjo pot) jih je šlo okoli trideset na gospojnico na sv. Višarje. Vsi so se vrnili jako zadovoljni, svesti si, da so dobro opravili. Pokazalo se je, da Timenčanke še znajo tudi peti. Res čuditi se je bilo ne le krepkim glasovom, ampak tudi množini lepih pesem, ki jih znajo še starejše ženske. Mlajšim je ta zaklad narodnega petja izgubljen, gotovo ne v dušni prid ljudstva. Na gori je našim romarjem ugajal moški kvartet pri sv. maši kar čudovito. Peli so trije duhovniki in organist.

Timenica. (Udanost sv. Očetu in cesarju) se je pokazala v kratkem zaporedoma. Pri mrtvaškem opravilu za rajnim papežem bil je župan, deželni poslanec g. Wieser navzoč. Učitelj je pripeljal šolarje iz Smartna. Zahvalne maše po volitvi novega papeža udeležil se je prvi občinski svetovalec in šolski načelnik p. d. Kolweis. Na cesarjev god so bili menda vsi odborniki v cerkvi in učenci iz Smartna v velikem številu. Da v Timenici ni šole, se je poznalo vse trikrat. Zaradi cesarske pesmi je omeniti, da sta jo peli le dve cerkveni pevki. Zakaj se drugi, zakaj se učenci ne udeležijo petja? Reklo se mi bo: Ker se je slovensko pelo! Jaz pa se čudim, da se gospoda vsaj v takih slučajih ne približa ljudstvu in se ne posluži jezika ljudstva, da bi s tem budila patriotični čut v ljudstvu. Ako ljudstvo s cesarsko pesmijo v cerkvi kaže ljubezen do cesarja, naj pokaže šola, da je v tem edina z njim, da goji ne le nemški, ampak tudi slovenski patriotizem.

St. Jakob v Rožu. (Naša župna cerkev prenovljena.) „V katerokoli cerkev pridem, vsaka je lepša kakor naša“, tako je govoril vsak, ki je izven št.-Jakobske cerkve videl še kako drugo. Pa je res bilo tako, sedaj pa je drugače: vsa cerkev je od znotraj popravljena in slikana, v kolikor je s primeroma malim denarjem bilo mogoče jo popraviti. Slikal je cerkev domači slikar, mnogim še znani g. G. Grabar iz Štebna pri Bekštanju. Reči moramo, da je delo izvršil prav dobro, ne predrago, tako da ga lahko priporočamo vsakomur. Dve stenski sliki, ako se oglasi še kak dobrotnik, pa tri, bode napravil tudi naš rojak, g. P. Markovič iz Rožeka. Da smo izpred altarja odpravili nadležne vrvi od znonov, smo potrebovali tudi zidarskega mojstra; sevé smo tudi tukaj vzeli domačina, g. L. Šranca, stavbenega podjetnika iz Vrbe. Cerkev je sedaj prav čedna; rekli bi lahko, da je prav lepa, ko bi je ne kazile grde klopi, poprave nad vse potrebna stranska altarja in razpadajoča prižnica. A vse ne gre naenkrat. Morebiti se bodo št.-Jakobčani pa še bolj zavzeli za lepoto sv. cerkve ter v obilni meri dajali darove sv. Antonu; ta je namreč prevzel nalogo, nabrati toliko, da bode sčasoma mogoče ponoviti še to, kar je ostalo starega. — Skoraj bi bil pozabil povedati, da v stolpu zopet tika-taka ura, ki se nad deset let že ni več ganila; preveč so jo boleli zobje in tudi okostje je bilo vse pogrnjeno. Poiskati je bilo zdravnika. Imeli smo dva; prvi je sicer zapisal zdravlila, a tako drago, da je že sam recept veljal okoli 70 gld. — pomagal pa ni nič. Tako je s tujimi ljudmi! Ko bi se koj spočetka obrnili do g. P. Ibovnika, urarja v Borovljah, bi si bili prihranili 70 gld. A po toči zvoniti je prepozno — „hin je hin“. G. Ibovnik nam seve ure tudi ni zastoj popravil, a naredil jo je tako, da gre prav dobro. — Tedaj: Svoji k svojim! — če ne že radi narodnosti, vsaj radi tega, da se obvarujemo škode.

Škofice ob vrbskem jezeru. (Zopet občinska volitev.) C. kr. deželna vlada je zaradi nepostavnega postopanja g. komisarja Mac Nevina pri občinski volitvi v Škoficah volitev I. razreda zavrgla in novo volitev v prvem razredu zapovedala. Ta se je vršila dné 19. avgusta ob 10. uri. Kot komisar je prišel zopet baron Mac Nevin. Izmed 23 volivcev jih je prišlo 12, ki so enoglasno izvolili

sledeče odbornike: Karol Majerhofer, Jak. Perdaher, Val. Rajner, Franc Kramer. Namestniki so: Feliks Piček in Jož. Pavlič. Vsi so odločni Slovenci. Liberalci se volitve zopet niso udeležili. — Kmetje smo se čudili, da je slavni naš prijatelj Mac Nevin imel, recimo, pogum in veselje, sam priti k volitvi, katero je povzročil s svojo nerodnostjo! Kdo pa plača stroške nepotrebne dvakratne volitve in povrne kmetom škodo? Radovedni pa smo res, kako dolgo nas bo še osrečevala modrost in pest našega Mac Nevina!

Dholica. (Cesarska slavnost.) Rojstni dan našega presvitlega cesarja Franca Jožefa smo pri nas tudi to leto jako slovesno obhajali. Na predvečer se je na župniškem hribu zažgal velik kres, topiči so gromeli, da je odmevalo od sosednih gor. Na dan navrh je bila ob 9. uri slovesna peta maša z zahvalno pesmijo.

Dholica. (Tatvine.) V soboto dne 22. avg. t. l. je vlomil okoli dveh popoldne predrzen tat v Rutarjevo kajžo na Tavoru, kjer stanuje zasebnica Barbara Ravneker. Samo dve mošnjici z 32 beliči je vzel, drugega denarja k sreči ni našel. Ravno tisti dan, nekaj pozneje, je vlomil bržkone ravno tisti človek v Kavčovo hišo v Varpovčah; tam je pobral gospodarju 214 kron, žepno uro in jopič ter dekli 5 kron. Kdo je bil tisti tat, se za gotovo ne ve; nekateri so videli jako sumljivega človeka se okoli klatiti, ki je izrekel, da je mizarski pomočnik iz Vrbe in da išče teleta. Orožniki ga iščejo. Da bi se jim posrečilo nevarno ptico vjeti, da se primerno kaznuje.

Sv. Jernej pri Dholici. (Razno.) Pri tej jako prijazni cerkvi, ki je 800 metrov nad morjem zidana, se je vršilo 23. avgusta (12. nedelja po binokstih) slovesno pranganje. Zbralo se je veliko pobožnega ljudstva. Prišlo je tudi mnogo Nemcev iz sosednih nemških župnij in precej Lahov, ki delajo v okolici. Tako so se zbrali ljudje treh narodov in vsak je v svojem jeziku molil in častil Boga. Občudovali smo med procesijo novo popravljeno nebo. Radodarni podružničani so v teku 8 dneh darovali prostovoljno precej veliko svoto, s katero se je staro in že poškodovano nebo popravilo. Vsem blagim darovalcem in dobrotnikom cerkvice sv. Janeza na gori bodi tudi na tem mestu izrečena najpristranejša zahvala.

Gozdanje. (Javen shod izobraževalnega društva) dné 16. avgusta se je dobro obnesel. Društvena soba pri „Neuwirtu“ je bila natlačena polna; tudi zunaj sobe jih je precej bilo. Zraven Gozdanjčanov je bilo največ Jezerčanov — slava jim! Iz Dholice jih je bilo pač premalo; Šentjurčani se to pot niso tako vrolo pokazali. Vsakdo pač more obžalovati, da je ta shod zamudil. Kajti takšnih nasvetov v gospodarstvu, takšnega pouka, kakoršnega nam je podal g. V. Šumi, ne dobimo nikjer. Govoril je dvakrat. Prvi njegov govor je trajal šest četrt ur — in zdel se je poslušalcem še prekratek. Poučeval nas je o pravi reji svinj, o hlevcih, o boleznih, o pitanju, o mrjascih itd. V drugem govoru pa je nam razložil novi zakon o potrjenju in izbiranju bikov. Gotovo primerno in važno! Zakaj kmet se bo moral prijeti nove postave, in sicer strogo, če ne, bo kaznovan. — Dodal je nam še g. Šumi nasvete gledé travnikov, trave, gnojnice itd. Živio- in dobro-klici so sledili tem govorom, katerih glavne misli bo prinesel „Mir“. G. J. Vošpernik je kot predsednik pozdravil vse došlece ude ter v lepih in srčnih besedah še posebej pozdravljaj g. J. Šumija. Zborovanje je zaključil, ko je kazala ura že čez šest. Po zborovanju pa nas je razveseljeval — gramofon. To je bilo za ljudstvo nekaj novega, nekaj prečudnega! — Izobraževalno društvo je z lepim uspehom tega zborovanja lahko zadovoljno. Prihodnje zborovanje pa bo imelo v St. Juriju ali pa v Smartnu. Na noge rojaki!

Gozdanje. (Gramofon), katerega je dobil zaslužni narodnjak J. Vošpernik, predsednik izobraževalnega društva, za to društvo, ostane last društva, ter bo stal v gostilni pri Neuwirtu. Govori, poje, gode, žvižga itd. jako glasno in razločno. Dati se mu mora sevé, groš. Rojaki, dajte o priložnosti groše, vse društvu v korist! — „Verdummungssverein“, tako so naši liberalni modrijani (?) krstili naše izobraževalno društvo. Tam se uči sama — neumnost. Če kdo tja zahaja, bo zmirom bolj neumen! Zaradi tega ne gremo tja, pravijo. Zakaj pa ne hodite tja? No! zato, ker ste itak že dovolj — neumni! Ha, ha! In kamenje ste zopet metali! Hu, hu!

Sv. Višarje. (Razno.) Kakor je bilo pričakovati, imeli smo zadnji teden na praznik Marijinega vnebovzetja in naslednjo nedeljo Višarčani prav veliko opraviti. Omenjena dneva je namreč posetilo sv. Višarje nad 4000 romarjev; več kot polovica jih je prejela sv. zakramente. Delovalo je 9 duhovnikov, med temi radevolje jeden iz Kranjskega in jeden iz Trsta. Le žal, da nas je strašil od sobote na nedeljo celo noč strašen vihar z dežjem in točo, kakor se more nahajati edino le na visokih

gorah; gotovo marsikteri romar kaj takega še ni doživel. Za nekaj časa niti iz cerkve nismo mogli. Tudi naslednje dni smo imeli vsaki dan po nad 100 romarjev in hribolazcev. V sredo dne 19. t. m. nas je še enkrat obiskala nevihta, ki je ono na veliko gospojnico še prekosila; udarilo je pri tej priči prvokrat in sicer v strelovod na vrh hriba. Romarji, ki so bili ravno na potu, so došli popolnoma premočeni, tako da jih je zjutraj, ko se je razvedrilo, drgetalo. Po noči je tudi snežilo, in višji vrhovi so bili še zjutraj vsi odeli v belo odejo. Danes, dné 23. t. m., je privabilo ugodno vreme, kakoršnega imamo sedaj od četrtka naprej, okoli 1500 romarjev; nad 800 se jih je udeležilo sv. zakramentov. — Ravnokar, ko to pišem, sem izvedel, da se je neki odlični Nemec hudoval nad predrznostjo, da so se skresala znamenja ob že omenjenih hribovskih potih. Prva posledica nemškutarske nestrpnosti se je tudi že pokazala. Pred enim tednom mi je tožila neka nemška gospá, da se ji je svetovalo v Ovčjivasi, naj gre po zaznamovanem potu na sv. Višarje; toda, ker ni bilo več znamenj, zašla je dvakrat, in prišla mesto dopoldne še le popoldne vsa premočena na sv. Višarje. Zašla je na stransko pot, in še le dva gozdarja sta ji morala pokazati pravo pot. Le tako naprej! Divje koze so več vredne, kakor pa ljudje, če se morda tudi ponesrečijo. Zaradi tega junaškega (?) dejanja nemškutarske prenapetosti se sliši sploh ogorčenje ne samo od slovenske temveč tudi od nemške strani. Turisti, Slovenci in Nemci pa bodo hodili po potih, katere so rabili že več sto let, najsi je nabita plošča: „Verbotener Weg“ (prepovedana pot) in najsi se tudi žabniški župan poteguje za svoje zaveznike Trbižane kolikor mu drago.

Novičar.

Na Koroškem.

Duhovske zadeve. V kn. šk. Marijanišču so od 24. do 28. avgusta duhovne vaje za duhovnike. Udeležuje se jih 68 gospodov z g. knezoškofofom na čelu. Vodi jih o. V. Loring, družbe Jezusove. — Cecilijino društvo za krško škofijo je imelo dné 20. t. m. svoj občni zbor v Zgornjem Dravogradu. Bil je menda prav zanimiv. Za predsednika je izvoljen kanonik Wappis. — Prestavljeni so č. gg.: Iv. Hornböck, prefekt v Marijanišču za kaplana v Trbižu; dr. J. Arneje, kaplan v Beljaku, za prefekta v Marijanišču; Mat. Primožič, provizor v Gorenčah, za provizorja v Mohliče. Nastavljena sta č. gg.: dr. Lambert Ehrlich za kaplana v Beljaku, Mat. Trepal za kaplana na Rudi. — Župnijo Gorenče bodo oskrbovali iz Rude. Dekanijo Trbiž oskrbuje za časa bolezni vč. g. dekana Incko-ta č. g. župnik Mat. Kuess na Trbižu. — Razpisana je župnija Medgorje do 1. oktobra.

Kdo hujska, oziroma kdo je na čelu vsem onim društvom in napravam, katerih namen je neizprosni boj zoper vse, kar je slovenskega? Odgovor na to najdemo zopet v sledečem: Podružnica nemškega „šulferajna“ za Podkloster-Trbiž je imela nedavno občni zbor. V odbor so bili izvoljeni: c. kr. notar Ig. Hut (načelnik); c. kr. davkar (!) K. Grueber, podnačelnik; nadučitelj J. Socher v Podklostru; nadučitelj Mat. Stissen na Vratih; učitelj L. Gutzelnig v Podklostru; učitelj R. Stissen na Čajni. — Torej sami c. kr. uradniki in učitelji, združeni za borbo zoper Slovence! Je-li treba še več odgovora na vprašanje: Kdo hujska?

Jesenska setev. Ker travniki in njive potrebujejo prav obilo fosforove kisline, in ker te navadnim domačim gnojilom primanjkuje, mora se ta nadomestiti z umetnimi gnojili. Kot tako priporočamo moko Tomaževe žlindre, gledé katere opozarjamo čitatelje na današnje oznanilo.

Po slovenskih deželah.

Prošnja. Častita načelnštva podružnic družbe sv. Cirila in Metoda, ki za leto 1903 še niso naznanila števila svojih udov, t. j. ustanovnikov, letnikov in podpornikov, se ponavljajoč lepo prosijo, naj jih družbinemu vodstvu kar po dopisnicah naznanijo do 5. septembra t. l.

Pozor na užigalice! Prikazale so se med nami nove užigalice. Škatljice nosijo barve, ki so slovanskim podobne, namreč barve: belo-modro-rudeče. Na levi strani stoji ponosno ženska podoba, podobna Germaniji na sūdmarkinih užigalcih škatljicah. V levici drži nekaj kakor lipovo vejo, v desnici pa grb z zgoraj navedenimi bojami; napis pa se glasi: „Union-šved-šibice“. Vse kaže, da je to blagó in delo društva „Sūdmark!“, kaže, da so to limanice, na katere hočejo naši nasprotniki vjeti kolikor mogoče veliko kalinov-Slovencev. Ne boš! Dokler se dotična tvrdka ne izkaže, da je pošteno slovenska, bomo agitirali in moramo Slovenci agitirati na vso moč proti razpečanju takih šibic. Šramota bi bila za nas, če bi tako blago kupovali in s tem kopali sami sebi jamo. Toraj

pozor Slovenci! Kupujte Ciril-Methodove užgalice vsepovsod in odločno zavrzite take sumljive izdelke. — Opomba. Uredništva vseh slovenskih časnikov so naprošena, da ponatisnejo zgorajne vrstice.

Gospodarske stvari.

Travnik in gnojnica.

(Sestavljeno po predavanju gosp. Šumija v izobraževalnem društvu na Gozdanjah.)

Švica je gledé umnega mlekarstva, živinoreje in obdelavanja travnikov na prvem mestu. Zadruga so gosto sejane po celi deželi. Tu na Koroškem smo pa še precej, da, precej vzadi. In vendar je pri nas isto podnebje, ista zemlja, vse v hribih, iste okoliščine. Kaj je temu vzrok?

Eden glavnih teh vzrokov, trdi g. Šumi, je malomarno obdelovanje travnikov; prav za prav zanemarjanje travnikov. Ali naš kmet sploh kaj skrbi za svoj travnik? Skoro nič! V vigradi ga za silo potrebi in — to je vse! Naš kmet še premalo pozna vrednost in imenitnost travnika. In vendar je dobra trava — seno, in otava — podlaga izdatne živinoreje. Pokaži mi travnik in seno, in povedal ti bom, kakšno živino ti imaš!

Kako travnike zboljšati? Samo nekaj nasvetov:

1. Naredimo več travnikov! Vsak travnik je v gospodarstvu več vreden kot slaba njiva. Glejmo bolj na zelenjavo.

2. Vsako jesen moramo travnike z brano povlačiti. Brana potrga škodljivi meh, brana zravná svet, brana prerahli korenje. Kjer je preveč meha, ali kjer je trava pregosta, tam zmrzlina ne more tako razdrobiti zemeljske skorje, in raztapljanje zemeljskih snovij izostane. Dobro bi bilo, če bi vsaj ena vas si kupila travno brano. Vsaj posojilnice bi jih kupovale. Zadostuje pa v sili tudi malo zapletena in obtežena navadna brana. Hrib in strmina nas ne smeta vstrašiti; tudi v Švici so hribi.

3. Travnike moramo gnojiti. Trava namreč potrebuje, da more krepko rasti: dušik, kali in fosforovo kislino. Če manjka le edna teh snovij, je trava slaba, redka, ter obstoji le iz nekateri bolj trdih plemen. Gnojiti pa moramo travnike posebno z gnojnico. (Vsako 3. ali 4. leto seve moramo rabiti tudi Tomaževo žlindro — 600 kg za 1 ha — ali pa superfosfat 300 kg za 1 ha — in to zaradi fosforove kisline, katere gnojnica nima v povoljni meri; toda g. Šumi je hotel točasno poudarjati le uporabo domačih gnojil.)

Na Švicarskem gnojijo travnike vsako leto. In tam letajo in skrbijo za vsako kapljico gnojnice. In pri nas? Pri nas teče po potih, osmradi vse okol hlevov in hiš, in kmetu je le na poti; po strani jo gleda! — Z gnojnico pa prisilijo vsaki travnik, da dá tretjo košnjo!

Kako torej z gnojnico ravnati?

Zraven vsakega hleva naj si na pravi vsaki kmet primerno jama z gnojnico. To je dandanes neobhodno potrebno! Jama za gnojnico zraven hleva je toliko vredna, kot par pitanih volov v hlevu!

Če kmet še ne more si sezidati s cementom obmetano pravo gnojniško jama, pa naj si jo sam naredi, ter naj jo od znotraj obzida z navadnim zidom, kakor v studencih. V to jama pelje pod zemljo vod iz hleva. Vsa mokrota se naj iztaka iz hleva v jama. Ves gnoj naj se sproti zvozi ali zmečlje v jama. Tako imamo potem sušnji in zdravjši hlev, in gnoj se nabira in se še le dela v jami. V jama naj se prilije še toliko vode, da se gnoj čisto raztopi. Tudi vsa druga hišna nesnaga se vrže tja. In tako raztopljen gnoj — gnojnica — naj se potem vozi v posebnih sodih ali trugah na travnik in njivo. Vspeh se bo hitro poznal. Le poskusite — je djal g. govornik — po prvi skušnji zapeljati nekaj gnojnice na posečen travnik, in v 8 dnevih bodele lepo videli, da tam, kjer ste gnojili, bo trava gosta, široka, večji, debelejši in temno zelene barve. In taka trava je prava mast za govedo!

Grozna napaka pa je, zapeljati gnoj na velike kupce na solnčnate kraje pri njivah. Koliko se ga posuši, koliko ga zgnjuje. Tak gnoj redi potem le osat in ljuliko!

Jako bi me veselilo — je rekel g. govornik — če bi vsaj nekateri izmed vas kmetov, napravili si jame za gnojnico in gnoj. In ko bom zopet prišel k Vam, bom pogledal k vašim hlevom, in največje veselje mi bo, če bom mogel prepričati se, da moje današnje besede niso bile brez — sadú. M.

Listnica uredništva.

Ker odpotujem za nekoliko časa iz Celovca, prosim, da se dopisi itd. ne pošiljajo na moj naslov, marveč vse naravnost z naslovom „Uredništvo „Mira““. Prosim dalje gg. sotrudnike za marljivo dopisovanje. Jos. Rozman.

Vabila.

Pevsko in tamburaško društvo „Gorotan“ v Šmihelu priredi dne 30. avgusta 1903 ob 4. uri popoldne pri Valentinu Božiču p. d. Likebu v Šmihelu veselico kot 10letni jubilej svojega obstanka. Na vsopredu je tamburanje, petje in razni govori. Ker bode ta dan ob enem odhodnica več članov „Gorotancev“ in ker bode to zadnji nastop društva pod sedanjim vodstvom, vabi k najmnogobrojnejši udeležbi odbor.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Apače in okolico priredi v nedeljo dne 6. septembra v gostini pri „Sokolu“ shod. Na dnevnem redu so govori o šolstvu in gospodarstvu. Za zabavo bode skrbelo pevsko društvo „Drava“ ter tamburaški zbor iz Sel. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Medgorje in okolico ima svoj občni zbor na Malo Gospojnico, dne 8. septembra ob 4. uri popoldne pri Martinu v Habru s sledečim vsopredom: 1. Govori. — 2. Predstava igre: „Dr. Veznal in njegov sluga Štipko Tiček.“ — 3. Produkcija z gramofonom. — 4. Petje in prosta zabava. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Loterijske številke od 22. avgusta 1903.

Linc 62 19 72 47 46

Trst 48 67 83 64 74

NAZNANILA.

Služba cerkovnika in organista

— ceciljanca — je razpisana v Grebinju, ako je oženjen, obadva dobra pevca; plača dobra, stanovanje novo, prosto. Več pové župnijski urad.

Mala gostilna s trafiko,

nekaj zemljišča, ob železniški postaji, primerna tudi za kramarijo, se po ceni prodá. Dopisi naj se pošiljajo upravnistvu „Mira“ z znamko: „Gostilna 10“.

Kmetijsko društvo v Dobropoljah

priporoča za jesensko setev seme

„zlate pšenice“,

ki je prinešena iz Amerike ter se tudi v naših krajih izborna sponaša. V vsakem oziru je boljša kakor navadna domača pšenica. Razpošilja se v vrečah po 50 kg za 15 kron in v vrečah po 5 kg za 3 krone.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemnih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Nizke cene. — Točna postrežba.

Ako si hočete po ceni in dobro pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega Vam pošlje zastonj in poštne prosto

Izbor na zaloga zlatnine in srebrnine.

Malo posestvo

v Abrijah pri Galiciji se takoj prodá. Posetje je 12 birnov ali 4 oralov, travnikov 3 1/2 oralov, gozda 11 1/2 oralov v najlepši rasti, zavsem 19 oralov sveta. Hiša je zidana z enim nadstropjem in stoji na prijaznem kraju. V cerkev, na pošto in v gostilno je blizu. Posestvo ima tudi hišni mlin s stanovitno vodo. Več pove farni urad na Rudi, pošta Ruden na Koroškem.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

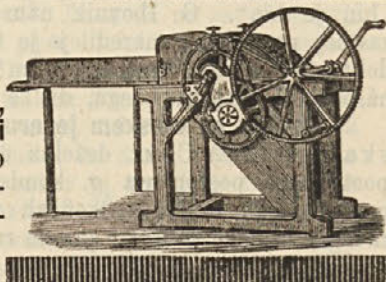
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adnergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejša mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastonj.

Služba kuharice v župnišču

na deželi v slovenskem kraju na Koroškem je na ponudbo. Kje, pove uredništvo „Mira“, kamor naj se pošiljajo tudi eventualna pismena oglasila.

Znamka z zvezdo.

Znamka z zvezdo.

Za

jesensko gnojenje!

Tomaževe žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, je najboljše in najceneje fosforno-kislkasto gnojilo za žita in detelje in trave, travnike in pašnike, za vrtove za sočivje, sadje, hmelj in vinograde.

Tomaževe žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, ima isti učinek kakor dvojni fosfat, ga celo nadkrijuje zaradi obilnega apna in magnezije.

Tomaževe žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, prodajamo z garancijo, da ima v sebi fosforovo kislino, ločljivo citronovo kislino in jo oddajamo razprodajalcem k originalnim cenam.

Tomaževe žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, je vedno v vreče nabasana z napovedano težo, plombo, in zgoraj vtisnjeno varstveno znamko.

Tovarna za Tomaževo žlindro

(Thomasphosphatfabriken),

društva z omejenim jamstvom,

Berlin W.

Opozarjamo, da vsako naročilo moramo takoj izvršiti!

Istrska klet v Beljaku.

„Istrska vinarska zadruga v Pulju“ je v Beljaku, Freihausgasse 3, otvorila za Koroško svojo podružnico, katera razprodaja zadruga vina na debelo in drobno, ter udano vabi prijatelje dobre kapljice na obisk.

Cene na debelo:

Teran II. K 34.—
„najfinejši“ „40.—
belo vino „36.—
muškatelec „56.—

Cene na drobno z zapečatenosteklenico:

Teran II. vel. stekl. okrog 1 liter vsebine K — 70
„mala“ „ „ 1/2 litera „ „ — 32
„najfinejši velika“ „ „ 1 liter „ „ — 78
„mala“ „ „ 1/2 litera „ „ — 36
belo vino velika „ „ 1 liter „ „ — 74
„mala“ „ „ 1/2 litera „ „ — 34
muškatelec vel. „ „ 1 liter „ „ — 94
„mala“ „ „ 1/2 litera „ „ — 44
Steklenice se vzamejo za lastno ceno nazaj, in sicer velika za 21, mala za 7 vinarjev.

Vina v steklenicah:

Muškat beli, najfinejši, steklenica z 7/10 litra K 1:40
„rdeči (vin di rose) steklenica . . . 1:40
Refoško steklenica z 8/10 litra . . . 2:—

Opomba. Naša zadruga edina pošilja istrska vina za dunajsko meščansko klet. — Za pristnost vina jamči zadruga.